

NOTAT

14. januar 2013

J.nr. 2012-10515

JAIC/rmh
AMS
SFR

Grund- og nærhedsnotat om Kommissionens Ungepakke, KOM(2012) 727, 728 og 729

1. Resumé

Kommissionens unge-pakke blev fremlagt den 5. december 2012 og repræsenterer Kommissionens vurdering af situationen for unge. Pakken giver overblik over Kommissionens forslag til, hvilke beskæftigelsespolitiske tiltag der kan benyttes, både i medlemslandene og på EU-plan, for at afhjælpe situationen. Kommissionen mener, at alle relevante aktører skal inddrages. Pakken består af 2 meddelelser og et udkast til rådshenstilling. Pakken fokuserer på 4 overordnede initiativer:

- Medlemslandene opfordres til hurtigst muligt at vedtage henstillingen om etablering af unge-garantier
- Arbejdsmarkedets parter skal arbejde for en kvalitetsramme for praktikophold (traineeships)
- Kommissionen vil starte en europæisk alliance for lærlingeuddannelser (apprenticeships)
- Kommissionen vil udvikle et "EURES-jobs for unge"-program for at fremme europæisk mobilitet

Unge-pakken forventes ikke at give anledning til ændringer af gældende dansk lovgivning.

2. Baggrund

Kommissionen har den 5. december 2012 fremlagt sin længe ventede unge-pakke. Pakken består af 2 meddelelser samt et udkast til en rådshenstilling:

- Meddelelse om "Unge på vej ind i beskæftigelse" (KOM(2012) 727)
- Meddelelse om "På vej mod en kvalitetsramme for praktikophold" (KOM(2012) 728)
- Forslag til Rådets henstilling om "Etablering af en Unge-garanti" (KOM(2012) 729)

Meddelelse om "Unge på vej ind i beskæftigelse" (KOM(2012) 727)

Meddelelsen udgør rammen for de 2 øvrige dokumenter i pakken og varsler samtidig en række øvrige, kommende initiativer på unge-området. Krisens enorme konsekvenser for Europas unge beskrives. Disse står i dag over for en arbejdsløshedsprocent på 22,7% (mere end dobbelt så høj som den generelle arbejdsløshed i EU på 9,2%). Udover krisevirkningerne indebærer strukturelle problemer i både uddannelsessektoren og på arbejdsmarkedet, at overgangen mellem skole og arbejde bliver svær for mange unge i Europa.

I meddelelsen anerkendes det, at der er store forskelle i situationen blandt EU-landene. Ungdomsarbejdsløsheden i de værst ramte lande er mere en fem gange så høj som i landene med den laveste ungdomsarbejdsløshed. Danmark ligger i denne

forbindelse i den lave ende (kun Tyskland, Holland og Østrig har lavere ungdomsarbejdsløshed end Danmark). Som supplement til meddelelsen har Kommissionen lavet et arbejdsdokument med beskrivelse af situationen i samtlige EU-lande. Mange lande har allerede sat gang i initiativer for at hjælpe unges beskæftigelse på vej. Blandt andet i regi af Kommissionens handlingsteams, som er indsat i 8 af de hårdest ramte lande i 2012 samt ved brug af midler fra bl.a. den Europæiske Socialfond (ESF). Det europæiske semester og de landespecifikke henstillinger har også fokuseret på situationen for unge i 2012, ligesom Kommissionens nyligt offentliggjorte Årlige Vækstdegørelse opfordrer medlemslandene til at gøre mere for at bekæmpe ungdomsarbejdsløshed.

Meddelelse om ”På vej mod en kvalitetsramme for praktikophold” (KOM(2012) 728)

I sin beskæftigelsespakke fra april 2012 meddelte Kommissionen, at der ville komme et initiativ til en kvalitetsramme for praktikophold inden udgangen af 2012. Som led i processen blev der iværksat en høring af forskellige interessenter for at afdække behovet for et sådant initiativ.

I svaret på denne høring bad arbejdsmarkedets parter på europæisk plan om at blive konsulteret formelt, før Kommissionen fremsatte evt. forslag. Der blev på den baggrund iværksat en første fase af denne høring i september 2012.

Det er denne hørings anden fase, der fremlægges med meddelelsen.

Forslag til Rådets henstilling om ”Etablering af en Unge-garanti” (KOM(2012) 729)

Som introduktion til henstillingen henvises bl.a. til det danske EU-formandskabs uformelle møde for beskæftigelses- og socialministre i Horsens i april 2012, hvor der blev afholdt en workshop om veje til at opfylde en unge-garanti på. Her blev det bl.a. understreget, at uddannelsespolitikken skal spille sammen med beskæftigelsespolitikken, og at indsatsen især skal fokuseres på unge uden kvalifikationer. Derudover skal tilgangen skal tilpasses de nationale forhold og omstændigheder. Offentlige myndigheder skal støtte de unge, men de unge har også selv ret og pligt til at engagere sig i processen.

I selve henstillingen henvises bl.a. til, at en unge-garanti vil bidrage til opfyldelsen af 3 af EU's 2020-mål: En beskæftigelsesrate på 75%, reduktion af tidligt skolefald med 10%, og at flytte mindst 20 mio. mennesker ud af fattigdom. Der henvises ligeledes til en række tidligere Kommissions-dokumenter, rådskonklusioner, opfordringer fra Europa-Parlamentet og udtalelser fra Det Europæiske Råd om unge-garantier. Senest henvises til Kommissionens Årlige Vækstdegørelse for 2013, hvori medlemslandene opfordres til at sikre overgangen fra skole til arbejde og udvikle unge-garantier, således at alle unge under 25 år sikres et tilbud om uddannelse eller beskæftigelse inden for 4 måneder.

Det understreges, at unge-garantier skal tage hensyn til forskellighederne i medlemslandenes situationer og udgangspunkter, herunder også medlemslandenes finansielle situation.

Hjemmelsgrundlaget for Rådets vedtagelse af henstillinger er TEUF artikel 292. Henstillingen skal vedtages med kvalificeret flertal.

3. Formål og indhold

Meddelelse om ”Unge på vej ind i beskæftigelse” (KOM(2012) 727)

Som nævnt udgør meddelelsen rammen for de 2 øvrige dokumenter i unge-pakken, ligesom der varsles en række øvrige, kommende initiativer på unge-området.

Det fremgår af meddelelsen fra Kommissionen, at der er indikationer af, at unges muligheder for at finde arbejde er bedre i lande, hvor en større andel af uddannelserne til de unge studerende indeholder en læreplads, arbejde eller praktikpladser som en del af deres uddannelse. Geografisk mobilitet kan også hjælpe unge med at overkomme lokale mis-match-problemer mellem udbud og efterspørgsel af arbejdskraft, som følge af konjunkturerne.

Når det lykkes unge at finde job, er deres ansættelser typisk mere ustabile – unge mennesker er overrepræsenteret i midlertidige og deltidsjob. Selvom midlertidige jobs kan være starten på permanent ansættelse, rejser det alligevel både økonomisk og social bekymring hos Kommissionen, når overrepræsentationen blandt unge er så markant. Tidligt skolefravald, opgiveness blandt unge ledige samt kompetencemis-match skaber også problemer for unges jobmuligheder. På trods af krisen er der 2 mio. ledige jobs i EU, ofte fordi der ikke er arbejdskraft med de rette kompetencer på det lokale jobmarked. Selvom mobiliteten fra Sydeuropa til Nordeuropa er stigende, udgør manglende kendskab til fremmedsprog, uvidenhed om regler og arbejdstagerrettigheder og vanskeligheder med anerkendelse af kompetencer barrierer for mobiliteten i EU.

Kommissionen opfordrer i meddelelsen alle medlemslande til hurtigt at indføre en unge-garanti, der betyder, at alle unge skal have et tilbud om beskæftigelse, fortsat uddannelse, en læreplads eller en praktikplads indenfor 4 måneder efter de er blevet ledige. Kommissionen præsenterer i den sammenhæng et udkast til en henstilling fra Rådet om etablering af unge-garantier (*se nærmere nedenfor*). Selvom unge-garantier indebærer en udgift på kort sigt, opvejes denne udgift ifølge Kommissionen ved på lang sigt at undgå de endnu højere omkostninger ved arbejdsløshed, inaktivitet og tabt produktivitet. At være arbejdsløs som ung indebærer langvarige negative effekter både for den enkelte og for samfundet.

Kommissionen præsenterer dernæst i meddelelsen tre initiativer på EU-plan:

1. ”En kvalitetsramme for praktikophold” (*se nærmere nedenfor*) – Kommissionen gennemfører pt. en 2. høring af arbejdsmarkedets parter og vil præsentere et forslag i 2013.
2. En ”europæisk alliance for lærlinguddannelser” (herunder også vekseluddannelse) – der er behov for at forbedre udbuddet og kvaliteten af praktikpladser i EU. Modellen med at kombinere skole og arbejde kan smidiggøre overgangen fra uddannelse til arbejde. Det kræver engagement fra virksomheder og arbejdsgivere og skal være en integreret del af uddannelses-systemet. Kommissionen vil på denne baggrund starte en europæisk alliance for praktikpladser, der skal samle myndigheder, erhvervsliv, arbejdsmarkedets parter, uddannelsesforskere og -udøvere samt ungerepræsentan-

ter. Det er dog ikke nærmere angivet, hvornår denne alliance skal startes eller hvordan.

3. Mobilitet for unge – EU-intern mobilitet kan give unge mennesker bedre adgang til beskæftigelsesmuligheder. I den forbindelse er især EURES-systemet relevant, ligesom også initiativet om ”Dit første EURES-job” fremhæves. På den baggrund vil Kommissionen i 2013 lancere et initiativ om offentlige arbejdsformidlinger. Sigtet er at forbedre det europæiske arbejdsmarkeds funktion og at mindske konjunkturelle mis-match-problemer i fremtiden i form af et specifikt ”EURES-jobs for unge”-program. Kommissionen henleder samtidig opmærksomheden på vigtigheden af at sikre nok EU-midler allerede i 2013 til at videreføre ”Dit første EURES-job” og til medlemslandenes videreudvikling af EURES-baserede programmer.

Meddelelse om ”På vej mod en kvalitetsramme for praktikophold” (KOM(2012) 728)

Formålet med meddelelsen er at indhente synspunkter fra arbejdsmarkedets parter på EU-niveau mhp. afklaring af, om parterne ønsker at indlede forhandlinger om en europæisk kvalitetsramme for praktikophold i henhold til TEUF artikel 154.

På baggrund af tidligere høringer udgør den foreliggende meddelelse den anden fase i høringen af parterne om forslaget til en europæisk kvalitetsramme for praktikophold.

Meddelelsen præsenterer i den forbindelse et sammendrag af de vigtigste resultater fra den første fase af høringen. Der er bred enighed om praktikopholds vigtige rolle ift. at lette overgangen fra skole til arbejde. Den europæiske fagbevægelse efterlyser klare regler for praktikophold, så unge sikres ordentlig beskyttelse og social sikring og ikke fastholdes på ubestemt tid i stillinger, der svarer til reelt arbejde, men uden de tilsvarende fordele. Arbejdsgiverne på europæisk plan understreger vigtigheden af at skelne mellem praktikophold og vekseluddannelse og stiller spørgsmålstegn ved nytten af et europæisk initiativ.

Praktikophold defineres i meddelelsen som *”en afgrænset periode af jobtræning i en virksomhed, offentlig enhed eller nonprofit-institution for studerende og unge, der for nylig har afsluttet deres uddannelse, for at få værdifuld praktisk arbejds erfaring, inden der tages normal beskæftigelse”*.

Ifølge Kommissionen bør en effektiv kvalitetsramme for praktikophold give retningslinjer til arbejdsgiverne ift. at oprette flere praktikpladser, der både er til fordel for virksomhederne, og som kan give den enkelte praktikant et værdifuldt springbræt til at komme ind på arbejdsmarkedet. Manglen på gennemsigtighed om praktikophold og store nationale forskelle udgør barrierer for grænseoverskridende praktikophold. På den baggrund vurderer Kommissionen, at der er et presserende behov for at forbedre kvaliteten af praktikophold på europæisk niveau.

Kommissionen fremlægger i meddelelsen en række forskellige bud på, hvad der kan gøres på EU-niveau, f.eks. en egentlig kvalitetsramme med konkrete bestemmelser for praktikophold, et kvalitetsmærke for praktikophold eller etablering af et informationswebsted.

Kommissionen stiller afslutningsvis i meddelelsen en række konkrete spørgsmål til arbejdsmarkedets parter, bl.a. om holdningen til en egentlig kvalitetsramme for praktikophold, samt om hvorvidt parterne vil indlede egentlige forhandlinger om et sådant forslag.

Forslag til Rådets henstilling om "Etablering af en Unge-garanti" (KOM(2012) 729)

I henstillingen opfordres medlemslandene til at *"sikre at alle unge under 25 år modtager et tilbud af god kvalitet om beskæftigelse, fortsat uddannelse, en lære-plads eller en praktikplads inden for 4 måneder efter at være blevet ledig eller at have forladt en formel uddannelse"*.

Det foreslås, at unge-garantier baseres på følgende overordnede retningslinjer:

- Partnerskabsbaseret tilgang – både myndigheder/arbejdsformidlinger, de unge, arbejdsgivere, fagforeninger, private aktører og unge-organisationer bør involveres i forskellige faser.
- Tidlig indsats og aktivering – det kan bl.a. overvejes at oprette "kontaktpunkter", der sikrer koordinering mellem alle involverede institutioner og aktører. Desuden anbefales det at sikre, at beskæftigelsessystemerne kan give individuel vejledning og planlægning.
- Støtteredskaber til bedre integration på arbejdsmarkedet – sigtet er bl.a. at adressere evt. mis-match mellem udbud og efterspørgsel på kort sigt, samt sikre bedre IT-kundskaber og anerkendelse af kompetencer fra uformelle læringsaktiviteter. Der kan ligeledes bruges målrettede ansættelsestilskud og gøre mere reklame for jobtilbud, ligesom der kan gives øget tilskud til start af selvstændig virksomhed.
- Brug af EU's strukturfonde – bl.a. fuld brug af Samhørighedsfondene, herunder især den Europæiske Socialfond.
- Vurdering og fortsat forbedring af unge-garantisystemer – bl.a. overvågning og evaluering af systemerne mhp. evidens-baserede politikker.
- Implementering af unge-garantier – så hurtigt som muligt, gerne fra starten af den nye EU-budgetperiode 2014-20.

Som supplement til medlemslandenes indsats vil Kommissionen hjælpe medlemslandene med den bedst mulige brug af ESF-midler og indsamle eksempler på "best practise" under det nye PSCI¹-program. Kommissionen vil samtidig overvåge og rapportere om status for medlemslandenes unge-garantier som led i det årlige HoPES²-arbejdsprogram og bidrage til at sikre opmærksomhed om unge-garantierne på tværs af medlemslandene gennem informationskampagner rettet mod unge.

Hjemmelsgrundlaget for Rådets vedtagelse af henstillinger er TEUF artikel 292. Henstillingen skal vedtages med kvalificeret flertal.

¹ PSCI = Programme for Social Change and Innovation.

² HoPES = Heads of Public Employment Services.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Spørgsmålet om Europa-Parlamentets udtalelser er ikke relevant for hverken de to meddelelser eller forslaget til Rådets henstilling om "Etablering af en Unge-garanti", idet henstillingen vedtages af Rådet alene.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er alene relevant for udkastet til henstilling om "Etablering af en Unge-garanti".

Kommissionen angiver, at det dramatiske niveau for ungdomsarbejdsløsheden påvirker hele EU og medfører enorme omkostninger både nu og i fremtiden. Grundet manglende implementering af en række politiske opfordringer fra både Rådet og Europa-Parlamentet om at igangsætte unge-garantier er det nu, ifølge Kommissionen, nødvendigt at udstede denne henstilling til medlemslandene.

Det vurderes, at forslaget ligger inden for rammerne af EU2020-strategien og i forlængelse af tiltag, der benyttes inden for den åbne koordinationsmetode. Regeringen er enig i Kommissionens vurdering.

6. Gældende dansk ret

De to meddelelser har ikke i sig selv betydning for gældende danske ret.

I det danske system tilbydes alle unge under 30 år allerede en samtale i jobcentret efter 1 måneds ledighed. Samtidig har alle unge under 30 år har ret og pligt til aktivering efter 3 måneders ledighed, jf. lov om en aktiv beskæftigelsesindsats. Dermed vurderes Danmark allerede at leve op til henstillingens krav og kan dermed siges at have en unge-garanti.

Derfor forventes henstillingen ikke i sig selv at give anledning til ændringer af gældende dansk lovgivning.

7. Konsekvenser

Meddelelse om "Unge på vej ind i beskæftigelse" (KOM(2012) 727)

Ikke relevant.

Meddelelse om "På vej mod en kvalitetsramme for praktikophold" (KOM(2012) 728)

Ikke relevant.

Forslag til Rådets henstilling om "Etablering af en Unge-garanti" (KOM(2012) 729)

I det danske system tilbydes alle unge under 30 år allerede en samtale i jobcentret efter 1 måneds ledighed, og idet alle unge under 30 år har ret og pligt til aktivering efter 3 måneders ledighed, jf. lov om en aktiv beskæftigelsesindsats. Dermed vurderes Danmark allerede at leve op til henstillingens krav og kan dermed siges at have en unge-garanti.

Henstillingen forventes derfor ikke i sig selv at have hverken lovgivningsmæssige, statsfinansielle eller samfundsøkonomiske konsekvenser, ligesom der heller ikke forventes administrative konsekvenser for erhvervslivet eller konsekvenser for beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Unge-pakken i sin helhed er sendt i høring i EU-Specialudvalget for Arbejdsmarkedet og Sociale Forhold den 10. december 2012 med frist den 11. januar 2013.

I nedenstående er høringssvarene inddelt efter bemærkninger til de enkelte dokumenter i unge-pakken:

Meddelelse om "Unge på vej ind i beskæftigelse" (KOM(2012) 727)

Dansk Arbejdsgiverforening (DA):

DA finder, at det er vigtigt, at der bliver taget hånd om ungeledigheden, som er en stor udfordring for Europa.

Krisen har betydet, at ungeledigheden er steget i alle europæiske lande. Men i de lande, hvor ungeledigheden i dag er højest, var ungeledigheden også høj før krisen.

Ungeledighed er ikke et nyt fænomen forårsaget af krisen, men et strukturelt problem for mange europæiske lande.

Det er derfor vigtigt, at de tiltag, der bliver taget til at bekæmpe ungeledighed, ikke er kortsigtede, men langsigtede holdbare reformer.

Kommissionen peger på, at der i mange europæiske lande er uoverensstemmelse mellem unges kvalifikationer – og de kvalifikationer arbejdsmarkedet efterspørger. Kommissionen lægger derfor op til, at uddannelserne fremover i højere grad skal rettes mod arbejdsmarkedet.

DA støtter op omkring denne tankegang. Det er netop i de europæiske lande – herunder Danmark – hvor uddannelsesforløbet er rettet mod arbejdsmarkedet, at ungeledigheden er kendetegnet ved at være lav.

Her tænker DA særligt på vekseluddannelsessystemer, som har stor betydning for erhvervsuddannedes høje beskæftigelsesgrad efter endt uddannelse i Danmark.

Vekselvirkningen mellem at lære i uddannelse og i job, betyder, at unge kan knytte deres teoretiske viden til praksis og opnå jobberfaring. Det gør unge attraktive for virksomhederne.

Årsagen er, at unge kan bidrage fra første arbejdsdag, og ikke først skal gennemgå et langt læringsforløb – som det ses i mange af de europæiske lande, som har en høj ungeledighed.

DA mener, at reformer mod mere vekseluddannelse i Europa er en vigtig tilgang til at bekæmpe den strukturelle ungeledighed.

Flere analyser peger på, at lande med vekseluddannelse i Europa er karakteriseret ved en 'let overgang' fra uddannelse til arbejdsmarked.

For at understøtte udbredelsen af vekseluddannelse i Europa mener DA, at EU via 'seed funding' gennem de nationale reformprogrammer bør finansiere dele af initialomkostningerne blandt lande, som vælger reformere mod mere vekseluddannelse.

LO, AC og FTF:

LO, FTF og AC har modtaget Kommissionens ungepakke i høring.

For så vidt angår Meddelelsen om "Unge på vej ind i beskæftigelse" er det positivt, at der sættes fokus på dette område, der ikke kan ses adskilt fra andre tiltag for at skabe vækst og beskæftigelse. Det drejer sig først og fremmest om at styrke den europæiske konkurrenceevne og skabe nye job.

Der er store forskelle på reguleringen af arbejdsmarkedene i de enkelte EU-lande og tiltagene må være tilpasset de nationale realiteter. Der er ingen tvivl om, at en indsats overfor arbejdsløshed først og fremmest kræver, at der skabes flere job hovedsageligt i den private sektor. 2/3 af nettotilvæksten af job i EU sker i små virksomheder (80 pct. i danske virksomheder) og det er derfor afgørende, at den offentlige sektor påtager sig en aktiv rolle i at stimulere efterspørgslen i de små og mellemstore virksomheder gennem tilbud om assistance til innovationstjek, dvs. analyse af potentielle nye markeder, kunder og ydelser/produkter til disse virksomheder og løntilskud til realisering af vigtige nye opgaver. Indsatsen overfor ungdomsarbejdsløshed adskiller sig ikke på dette område.

I meddelelsen angives problemer med "mismatch mellem færdigheder". Ifølge CEDEFOP kan problemerne med skills mismatch imødegås ved en mere målrettet og tværgående videreuddannelsesindsats. I Danmark er problemet ikke stort, da uddannelserne i høj grad tilpasses arbejdsmarkedets krav. Indenfor vekseluddannelsesområdet kommer det i stand ved, at de unge gennem praktikophold i uddannelsesforløbet får fornemmelse for behovene på virksomhederne og bringer det med tilbage til skoleforløbet. Samtidig betyder den aktive partsinddragelse i udformningen af uddannelserne, at der er fokus på, hvad der rent faktisk efterspørges på arbejdspladserne.

I meddelelsen er nævnt mobiliserede midler under Den Europæiske Socialfond. Europaparlamentet har tidligere foreslået at allokere mindst 10 pct., af midlerne til arbejdspladsbaseret uddannelse. Det er et initiativ, der bør nyde fremme. Der bør i tilgangen til at løse problemerne med ungdomsarbejdsløshed være fokus på, hvad der rent faktisk virker. Meget tyder på at lande med et veludviklet vekseluddannelsessystem med aktiv partsinddragelse har en lavere ungdomsledighed end andre lande. Naturligvis kan systemer ikke overføres fra et land til et andet og der er mange initialomkostninger ved at omstille sit uddannelsessystem. For at lette denne overgang bør man i EU regi afsætte midler til at finansiere dele af opstartsomkostningerne ved at oparbejde et vekseluddannelsessystem under forudsætning af overholdelse af visse principper.

Det er positivt, at erhvervs- og lærlingeuddannelser har fået en mere central placering i arbejdet med at bekæmpe ungdomsarbejdsløsheden. Der er således påtænkt en europæisk alliance for lærlingeuddannelser. Det er vigtigt, at der er ordnede forhold omkring lærlingeuddannelserne, så lærlingene ikke kommer til at fungere som løntrykkere. Der er nævnt visse succeskriterier i meddelelsen og man bør tilføje nogle yderligere. For eksempel er det vigtigt, at en væsentlig del af uddannelsen rent faktisk finder sted i en virksomhed. I mange lande er der kortvarige praktikophold, der ikke kan sammenlignes med et egentligt læreforløb. Der skal være ordentlig regulering og rammer omkring forløbet, hvori formålet med praktikopholdet er beskrevet, så virksomhedens forpligtelser er klart beskrevet. Der skal naturligvis være en kontrakt, der sikrer den unges forhold og endelig er det vigtigt, at den unge/lærlingen er omfattet af den overenskomst, der er på virksomheden og altså er ansat i virksomheden.

Det er vigtigt at understrege, at vekseluddannelser ikke kun kan og bør anvendes inden for erhvervsuddannelserne. Vekseluddannelse og praktikophold i virksomheder udgør vigtige elementer i at sikre unge en lettere adgang til arbejdsmarkedet – særligt i en krisetid, hvor uddannelsesudbud ikke på samme måde som tidligere skaber sin egen efterspørgsel. Desuden er både vekseluddannelser og praktik en måde, hvorpå unge kan give tillærte kvalifikationer og kompetencer et realitetstjek. Det gælder uanset uddannelsesniveau eller retning.

Endelig er det absolut nødvendigt, at arbejdsmarkedets parter inddrages i udformningen af vekseluddannelserne.

Finanssektorens Arbejdsgiverforening (FA):

I meddelelsen om ”Unge på vej i beskæftigelse” anføres side 5 og 6, at der er betydelige uoverensstemmelser mellem også højtuddannede unges kvalifikationer, og de kvalifikationer arbejdsmarkedet efterspørger.

Kommissionens formulering understreger vigtigheden af, at uddannelsernes indhold fastlægges i samarbejde med virksomhederne, så det løbende sikres, at uddannelsernes indhold matcher arbejdsmarkedets behov. FA og FA's medlemsvirksomheder er i Danmark engagerede i udviklingen af de uddannelser, der er rettet mod beskæftigelse i den finansielle sektor. Erfaringerne er gode.

Det skal i øvrigt bemærkes, at dansk lovgivning om elevforhold allerede lever op til de målsætninger, Kommissionen foreslår.

KL:

KL skal indledningsvis bemærke at EU kommissionens initiativ er overordentligt relevant på et tidspunkt hvor den økonomiske krise i EU har udviklet sig således, at den truer med at ofre en hel generation af unge mennesker som i europæisk sammenhæng helt uforholdsmæssigt er kommet til at bære langt de fleste omkostninger i forbindelse med de tiltag der er gjort for at bringe EU ud af den værste økonomiske krise nogensinde i EU.

Euro-stats forskellige opgørelser viser dels, at kun ganske få EU lande har en ungdomsarbejdsløshed på under 10 pct., samt at ungdomsarbejdsløsheden i alle lande

er steget kraftigere end den gennemsnitlige arbejdsløshed fra 2007 og frem. Dette er også tilfældet for Danmark, der har en ungdomsarbejdsløshed væsentlig dårligere end Østrig, Tyskland og Holland. Men bedre end Sverige og Finland.

En sådan udvikling vil – hvis den forsætter – danne kimen til afvikling af et demokratisk EU.

Kommissionens første meddelelse ”om unge på vej i beskæftigelse” er et udmærket oversigtsnotat som peger på delproblemer og forskellige tiltagsmuligheder for at mindske det enkelte delproblem.

Kommissionen nævner i notatet at den i henhold til EU traktaten vil forespørge om Arbejdsmarkedets Parter på EU plan vil forhandle en EU aftale der sikre kvaliteten af praktikophold. De offentlige arbejdsgivere i CEEP vil svare herpå i løbet af februar måned.

Kommissionen lægger også op til revision af direktivforslaget om erhvervsmæssige kvalifikationer. KL vil forholde sig hertil når man kan se det konkrete forslag.

Danske Regioner:

Danmark oplever en høj ungdomsarbejdsløshed. Som i andre europæiske lande er de unge særligt hårdt ramt af krisen. De unge har sværere ved at få arbejde og endvidere afbryder mange unge deres uddannelse. Danske Regioner er derfor enig i at indføre en ungdomsgaranti, der skal bidrage til at flere unge kommer i job, uddannelse eller praktik. De unge er allerede i dag en væsentlig målgruppe for initiativer iværksat af regionerne og de regionale vækstfora i samarbejde med uddannelses- og beskæftigelsesaktører. Initiativer, der overvejende er finansieret med udgangspunkt i midler fra den europæiske socialfond.

Regionerne og de regionale vækstfora har iværksat en række initiativer, der understøtter de nationale målsætninger om, at 95 procent af en ungdomsårgang skal gennemføre en ungdomsuddannelse og 60 procent en videregående uddannelse. Endvidere arbejder de for at styrke matchet mellem erhvervslivets behov for kompetencer og arbejdskraftens kvalifikationer, bl.a. inden for erhvervsmæssige styrkepositioner.

På baggrund af de mange erfaringer og etablerede partnerskaber i regionerne ønsker Danske Regioner, at det i meddelelsen anføres, at regionerne inddrages i arbejdet med at implementere de anbefalinger, kommissionen giver til medlemsstaterne.

Kommentarer til afsnittet om ungdomsgarantien

Der fremgår af meddelelsen, at ungdomsgarantiordningerne skal baseres på støtteforanstaltninger inden for seks områder: Opbygning af partnerskaber; Tidlig indgriben og aktivering; Integration på arbejdsmarkedet; Brug af strukturfonde samt løbende forbedring af ordningen og hurtig gennemførelse.

De foranstaltninger, der vedrører opbygning af partnerskaber og brug af strukturfonde, har regionerne og vækstfora et særligt ansvar og rolle for. Danske Regioner er enig i, at der er behov for stærke partnerskaber, da der er behov for en stærkere

sammenhæng mellem uddannelse, erhvervsliv og beskæftigelsesindsatsen. Dels er ansvaret for de nævnte foranstaltninger delt mellem kommuner (vejlednings- (uu) og jobcentre) regioner, uddannelsesinstitutioner, arbejdsmarkedets parter, erhvervsliv mv. Dels er problemstillingerne forskelligartede fra region til region og person til person. De unge skal være parate og have forudsætningerne til at gennemføre en uddannelse eller møde erhvervslivet. Virksomhederne skal være parate til at møde de unge. Uddannelserne skal tilvejebringe kvalifikationer af en kvalitet, som erhvervslivet efterspørger. Der er derfor behov for en mange-facetteret indsats.

Disse indsatser forudsætter et tæt samarbejde mellem uu-centre, jobcentre, uddannelsesinstitutioner, vækstfora/regioner, arbejdsmarkedets parter, erhvervsliv, for- eninger mv.

Regionerne og vækstfora har vist gode resultater på baggrund af sådanne partnerskaber. Ved at samle aktørerne på tværs opnår indsatserne en større målgruppe, flere værktøjer, en større kritisk masse, øget erfaringsudveksling og i sidste ende bedre resultater.

I evalueringen af ungepakken i Danmark peges der eksempelvis på et behov for at få udbredt erfaringer regionalt om de redskaber, der giver gode resultater i forhold til at få gjort de unge uddannelses eller jobparate. I Nordjylland har et samarbejde i konsortier skabt gode resultater inden for ungemålgruppen. Regionen og vækstfora forlænger derfor en hidtidig ungeindsats på tværs af kommuner, uddannelsesinstitutioner, jobcentre mv. for at få flere i uddannelse eller job. I den seneste indsats blev 750 unge kompetenceudviklet. Omkring 70 % af dem er efterfølgende startet i enten et job eller et uddannelsesforløb. Samtidig har mere end 300 lærere, vejledere og sagsbehandlere fået nye kompetencer, så de bedre kan hjælpe de unge ledige, og endelig er der etableret nye partnerskaber på tværs af sektorer, forvaltninger og institutioner for at styrke samarbejdet omkring de unge ledige.

Der er desuden gode resultater i regionerne med at samarbejde med erhvervsskolerne om at skaffe flere praktikpladser. I Region Hovedstaden har man derfor etableret en praktikpladsenhed, der over 3 år skal skaffe 2500 ekstra uddannelsesaftaler i Hovedstadsregionen og samtidig videreudvikle netværket mellem erhvervsskoler, jobcentre og ungdommens uddannelsesvejledning. Enheden skal koordinere, systematisere og professionalisere den praktikpladsopsøgende indsats.

Endvidere er der gode erfaringer med at øge kompetenceudviklingen inden for brancher eller grupper af virksomheder, f.eks. off-shore, turisme, detailhandel osv. samt med at øge ungdomsuddannelsernes kvalitet i det hele taget. Regionerne er med til at udvikle tilbud til de særligt dygtige og er med til at fremme iværksætter og entreprenørskab på uddannelserne. På samme måde, som de også er med til at udvikle pædagogik og undervisning, der tager hånd om de unge fra uddannelsesfremmede hjem.

Endelig har regionerne understøttet initiativer som f.eks. videnpilotordninger, rekruttering udenlandskestuderende mv., der har medvirket til, at flere unge er kommet ind på arbejdsmarkedet.

Kommentarer til "En europæisk alliance for lærlingeuddannelser"

For så vidt angår afsnittet om tilrettelæggelsen af lærlingeuddannelser kvitterer Danske Regioner for, at det er fremhævet, at uddannelserne bør være godt integreret i det nationale eller regionale uddannelsessystem. Danske Regioner arbejder netop for at skabe sammenhæng mellem uddannelserne horisontalt og vertikalt og for at sikre en hensigtsmæssig uddannelsesdækning regionalt.

Meddelelse om "På vej mod en kvalitetsramme for praktikophold" (KOM(2012) 728)

Dansk Arbejdsgiverforening (DA):

DA finder, at det er vigtigt, at virksomheder kan ansætte unge i særlige uddannelsesophold i og efter afsluttet uddannelse.

Virksomhederne skal som modsvar levere klare rammer for ansættelsesforholdet, som sikrer kvalitet og klarhed omkring uddannelsesopholdet.

DA er dog skeptiske overfor meget bureaukratiske rammer for disse uddannelsesophold – og savner mere klarhed omkring de forhold, som er nævnt i Kommissionens meddelelse om en 'kvalitetsramme for praktikophold'. Årsagen er, at en bureaukratisering af rammerne for et uddannelsesophold kan svække virksomheders interesse i at ansætte unge.

Kvalitetsmærket for praktikophold og etablering af et informationswebsted er øvrige muligheder, som DA kan støtte op omkring.

LO, AC og FTF:

Meddelelsen indeholder bud på kvalitetsmæssige rammer for traineeforløb for unge med færdig uddannelse. Kommissionen vil fremme traineeforløb gennem finansiel understøtning med henblik på at forbedre beskæftigelsessituationen for unge nyuddannede. Det konstateres samtidig i meddelelsen, at mange traineeforløb ikke er af tilstrækkelig kvalitet og at de unge misbruges som billig eller endog gratis arbejdskraft. Det sidste gælder især traineeforløb, der etableres frit af enkelte virksomheder, som spekulerer i den høje ungdomsarbejdsløshed.

Traineeforløb kan være en positiv og effektiv måde at få adgang til arbejdsmarkedet. Det er i den sammenhæng vigtigt, at der sikres ordentlige løn- og arbejdsmæssige forhold. Hensigten er at sikre unge konkret adgang til job – ikke at udnytte de unges behov for job. Kommissionens opgave må være at sikre, at den finansielle understøtning af traineeforløb sker til forløb, der sker på ordentlige løn- og arbejdsvilkår og som fremmer rekrutteringen til ordinært arbejde. De enkelte medlemslande kan på det grundlag etablere traineeforløb, der er udformet så de passer de enkelte fagområder og de nationale arbejdsmarkeder.

Det forekommer mærkeligt, at traineeforløb med finansiel støtte er begrænset til unge under 25 år. Nyuddannede i hele Europa er i mange tilfælde over 25 år og bør kunne få adgang til traineeforløb. Denne begrænsning bør fjernes og aldersgrænsen sættes til 30 år i stedet.

Finanssektorens Arbejdsgiverforening (FA):

I meddelelsen ”På vej mod en kvalitetsramme for praktikophold” søger Kommissionen svar på, om en række elementer bør indgå i en rammebestemmelse for praktikophold.

FA er ikke interesseret i unødvendig regulering, heller ikke fra EU. Praktikophold bør som udgangspunkt være overladt til national regulering, herunder overenskomstmæssig regulering. Kommissionens meddelelse rejser derfor spørgsmålet, om traktaten giver hjemmel til at regulere praktikophold således som Kommissionen foreslår? FA mener ikke, at praktikforholds varighed, løn og øvrige ansættelsesforhold bør reguleres af EU. Disse spørgsmål reguleres af arbejdsmarkedets parter.

Kommissionen bør også redegøre nærmere for, om evt. rammebestemmelser vil være forenelige med subsidiaritetsprincippet.

Det er FA's opfattelse, at praktikophold gavner unges karrieremuligheder og hjælper til fodfæste på arbejdsmarkedet. FA's overenskomster omfatter alle medarbejdere ansat i FA's medlemsvirksomheder, således også evt. lønnede praktikanter eller trainees. Det betyder, at der ad overenskomstmæssig vej er sikret regulering af netop de spørgsmål, som Kommissionen rejser. Evt. rammebestemmelser må ikke gribe ind i gældende overenskomstaftaler – eller overenskomstparternes adgang til at aftale løn og ansættelsesvilkår.

Det er også vigtigt, at muligheden for ulønnet praktikophold som led i en uddannelse ikke afskæres med evt. EU-regler.

Kommissionens forslag om at etablere et frivilligt kvalitetsmærke til fx virksomheder eller organisationer, der overholder fælles kvalitetsprincipper, er en mere positiv tilgang til problemstillingen, og kunne øge opmærksomheden på praktikophold på en positiv måde.

Kommissionens forslag om etablering af et informationswebsted om praktikophold, fx under Euresportalen, er også en mere positiv tilgang, der vil kunne hjælpe med at realisere det mobilitetspotentiale, der er blandt unge.

FA's svar på Kommissionens spørgsmål 7.1 og 7.2 er derfor, at forslaget om en kvalitetsramme ikke er en acceptabel løsning. Et kvalitetsmærke og/eller et informationswebsted under Euresportalen om praktikophold bør overvejes nærmere.

FA forbeholder sig at komme med yderligere bemærkninger til Kommissionens meddelelse sammen med de europæiske arbejdsgiverorganisationer, vi samarbejder med.

KL:

Kommissionens anden meddelelse om en kvalitetsramme for praktikophold er formelt set anden høring i henhold til TEUF traktatens artikel 154. På Social Dialog komite mødet den 23. oktober 2012 mellem Kommissionen og arbejdsmarkedet

parter var der positiv stemning mhp. en forhandling. Men en formel stillingtagen var der ikke tale om, idet parterne på det tidspunkt var i vanskelige forhandlinger om revision af direktivet om arbejdstid.

Danske Regioner:

Danske Regioner er enig i, at praktikophold kan bidrage til at forbedre de unges beskæftigelsesmuligheder.

Som led i at understøtte den regionale vækst og udvikling iværksætter regioner og vækstfora allerede praktikindsatser, både som led i de unges erhvervsuddannelser og som led i beskæftigelsesindsatsen, f.eks. via videnpilotordninger, jf. kommentarerne ovenfor til meddelelsen om unge på vej ind i beskæftigelse.

Endvidere har regionerne som arbejdsgiver og ansvarlig for at uddanne sundhedspersonale et stort ansvar for at skaffe praktikpladser. Regionerne har det seneste år overopfyldt aftalen med staten. På sygehusene løfter man et stort ansvar for at give de unge en praktikplads af god kvalitet. I forhold til virksomheder på det private område har regionerne en større andel af elever inden for erhvervsuddannelse og videregående uddannelser.

Forslag til Rådets henstilling om "Etablering af en Unge-garanti" (KOM(2012) 729)

Dansk Arbejdsgiverforening (DA):

DA finder, at en ungegaranti er en kortsigtet løsning ift. den strukturelle ungeledighed i Europa.

Det er derfor yderst vigtigt, at midler til at sænke den strukturelle ungeledighed bliver kanaliseret mod langsigtede reformer, såsom reformer mod mere vekseluddannelse, som sikrer en let overgang fra uddannelse til arbejdsmarked.

Det er vigtigt for hele Europa, at unge får uddannelses og vejledning rettet mod arbejdsmarkedet. Men i denne forståelse bør også indtænkes 'ret og pligt'.

DA finder, at den sikreste vej til arbejdsmarkedet for unge går gennem nødvendige langsigtede reformer – og klare incitamenters som skal sikre, at unge kommer godt ind på arbejdsmarkedet.

KL:

Det sidste aktstykke er Kommissionens forslag om en rådsbeslutning om en ungdomsgaranti. Kommissionen er naturligvis bekendt med, at forslaget er kontroversielt.

Og det må formodes, at det er derfor, der ikke er lagt op til et egentligt juridisk dokument som en forordning eller direktiv. Kommissionen referer i dokumentet bl.a. til det danske formandskabs vellykkede konference om ungdomsarbejdsløshed i Horsens 25. april 2012, hvor også de offentlige arbejdsgivere deltog. Kommissionen henholder sig også til de traktatmæssige rammer for en sådan rådsbeslutning, samt princippet om subsidiaritet.

Rådsbeslutningen anbefaler at medlemsstaterne etablerer en ungegaranti. Der er således ikke nogen retlig forpligtelse hertil. Det er også værd at bemærke at der ikke er tale om en egentlig jobgaranti som den kendes i den danske seniorordning som KL mener, er en al for firkantet ordning, som man ikke kan støtte.

I præambelens nr. 19 hedder det at ungdomsgarantien kan implementeres ved en lang række forskellige initiativer på nationalt regionalt og lokalt niveau. I det omfang der ikke er tale om en egentlig jobgaranti i dansk forstand, er KL positiv for den fremlagte rådsbeslutning.

KL kan tilslutte os tankegodset og ambitionen om at få unge hurtigt i gang med både uddannelse og job. Og så kan KL betone, at Danmark allerede har væsentlige indsatser for at hjælpe unge hurtigt i gang på arbejdsmarkedet i form af lovpligtig aktivering efter 13 uger. Den aktive arbejdsmarkedspolitik træder således hurtigere i kraft for unge end for ledige over 30 år. Dertil kommer, at mange kommuner aktiverer endnu tidligere end 13 uger. I nogle tilfælde kommer unge i aktivering allerede fra første ledighedsdag (straksaktivering), hvilket har gode effekter for nogle unge. Virksomhedsrettet aktivering (virksomhedspraktik og løntilskud) er også et middel til at få unge i gang forholdsvist hurtigt og dermed forbedre overgangen fra uddannelse til arbejde.

Dertil kommer, at vi i Danmark gennem ungepakkerne de seneste år har haft succes med at reducere antallet af unge, der hverken er i uddannelse eller beskæftigelse. Fra januar 2011 til juni 2012 er antallet af unge i restgruppen, der hverken er i uddannelse eller job således faldet fra 5.611 til 3.411. Så dette problem er ikke så stort i Danmark som i de øvrige lande.

Danske Regioner:

Danske Regioner er enige i at etablere en ungegaranti og ønsker at blive en aktiv del af udmøntningen af forslaget med udgangspunkt i de regionale erfaringer og etablerede partnerskaber. For bemærkninger til forslaget se afsnittet ”kommentarer til meddelelse om unge på vej ind i beskæftigelse.”

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at alle medlemslande vil bakke op om ungepakken, herunder forslaget til en ungegaranti.

Dog kan det forventes, at der vil være bekymring om den udgift, indførelsen af en ungegaranti vil medføre for landene – især i en krisetid – ligesom der kan forventes debat om den præcise tidsfrist for ungegarantien. Det må ligeledes forventes, at nogle lande vil føle behov for en ekstra understregning af, at der skal tages hensyn til nationale forhold i implementeringen af en ungegaranti.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen er generelt positiv over for Kommissionens ungepakke. I lyset af den enorme ungdomsarbejdsløshed i Europa er det et vigtigt politisk signal at alle medlemslande gør en aktiv indsats for at komme problemet til livs.

Regeringen vil gå aktivt ind i arbejdet med henstillingen mhp. at sikre en så operationel og klar ramme som muligt.

Som nævnt forventes det ikke, at henstillingen vil give anledning til ændringer i gældende dansk lovgivning. Det vurderes umiddelbart, at Danmark allerede lever op til henstillingens krav, hvorfor regeringens tilslutning til forslaget forudsætter, at Danmark ikke vil skulle ændre lovgivning, mv., samtidig med at unge-garantien ikke må give anledning til merudgifter.

Det overordnede mål for dansk beskæftigelsespolitik er at få unge uden uddannelse i uddannelse og unge med uddannelse i job. Endvidere skal unge uden uddannelse og uden forudsætningerne for umiddelbart at påbegynde og gennemføre en uddannelse opkvalificeres, så de kan påbegynde og gennemføre en ordinær uddannelse.

Regeringen ser generelt positivt på Kommissionens forslag om initiativer til støtte for unges mobilitet i Europa, herunder initiativer, der ligger i forlængelse af reformen af det europæiske jobnetværk og Kommissionens målrettede mobilitetsprogram. I relation til forslag om udveksling af praktikophold over landegrænser, som beskrevet i meddelelsen, er der dog fortsat, en række uafklarede forhold vedrørende bl.a. indhold og ansættelsesforhold. Derudover er der behov for en præcisering af, hvilke typer af praktikophold der omfattes. En endelig stillingtagen til denne del af meddelelsen forudsætter således en endelig afklaring heraf.

Det er også vigtigt for regeringen, at der skabes klarhed over de forskellige begreber, der anvendes i unge-pakken i relation til f.eks. ”praktikophold” og ”lærlingeuddannelser”, således at der er klarhed over, hvorledes det relaterer sig til de redskaber og ordninger, der benyttes i den danske beskæftigelsesindsats.

I forbindelse med Kommissionens arbejde med et eventuelt ”EURES-jobs for unge”-initiativ bør Danmark opfordre Kommissionen til at være tydelig omkring forventningerne til finansiering af et sådant initiativ. Det kan ikke tages for givet, at den ramme, som formentlig afsættes til EURES under ESF-programmerne 2014-2020, kan udvides, hvis der tilføjes et nyt initiativ langt inde i programmeringsfasen.

Ift. Kommissionens opfordring til brug af ESF-midler til understøttelse af diverse initiativer har man fra dansk side en forventning om, at relevante ungeinitiativer vil kunne understøttes af det kommende, danske ESF-program for 2014-2020 - også uden at programmet nødvendigvis definerer særlig unge målgruppe eller kræver mere bestemte typer indsatser. Det bør være op til de enkelte medlemslande at definere, hvordan deres programmer bedst kan understøtte en ungeindsats.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Unge-pakken har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.